

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Sancti Iohannis Angeliacensis & sancti Florentij Salmureinsis Abbatibus
Xantonensis & Andegavensis diocesum, & magistro Stephano Decano
sancti Hilarij Pictavensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

gato nostris damus litteris in mandatis ut non procedat adversus eundem, sed inquisita super facto ipsius, de quo ei mandavimus, plenarie veritate, quicquid invenerit fideliter nobis scribere non postponat, ut circa ipsum secundum quod expedit procedamus, in quo tua non erimus deprecationis immemores; nisi forsitan ipse suis excessibus intercessoris affectum impediatur, & effectum intercessionis excludat. Datum Laterani 111. Non. Februarij, pontificatus nostri anno decimoquinto.

MAGVNTINENSI ARCHIEPISCOPO
apostolicæ sedis Legato.

Epist. 216.
Et dat certa
mandata.

Licet ad depositiones quorundam Episcoporum bono, sicut credimus, zelo processeris, quid tamen super iis secundum justitiæ regulam sentiamus per alia scripta nostra tibi directa percipere potuisti. Nuper autem per dilectum filium Othonem Decanum de Onoltisbach, virum providum & fidelem, litteras tuæ fraternitatis accepimus, & intelleximus inter alia quod super negotio Herbipolensis Ecclesiæ suggestisti. Quæ autem à nobis idem audient, ipsius poteris fidei relatione doceri. Ceterum cum disponente Domino simus in sede justitiæ constituti & omnibus in justitiâ debitores, negare non debemus alicui quod postulat ordo juris. Vnde si forsitan ille qui substitutus asseritur & qui dicitur destitutus de jure suo voluerint experiri, præfigas eis terminum competentem quo per se vel responsales idoneos nostro se conspectui repræsentent justum dante Domino recepturi iudicium. Datum Laterani 111. Non. Februarij, pontificatus nostri anno decimoquinto.

Vide lib. 16.
epist. 50.

EPISCOPO ET DECANO
& Cantori Parisiensibus.

Epist. 227
De relaxando
interdicto Capellæ regie.

EX litteris carissimi in Christo filij nostri Philippi illustris Regis Francorum accepimus quod venerabilis frater noster Aurelianensis Episcopus in Capellam regiam de Castro novo supra Ligerim pro suæ voluntatis arbitrio interdicti sententiam promulgavit, licet nec tempore inclytæ recordationis Ludovici patris ejusdem nec etiam suo fuerit ab aliquo attentatum ut si fortè Capellani regalium Capellarum excederent, ipsæ Capellæ subicerentur ecclesiastico interdicto, cum parochialia jura non habeant, & ministris ipsarum Rex ipse de proprio faciat necessaria ministrari. Vnde quod super hoc

Episcopus fecerat memoratus, per sedem apostolicam irritari petebat, & ei ne præsumat de cetero talia inhiberi. Quocirca discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus quatenus auctoritate nostra sublato appellationis obstaculo prædictam interdicti sententiam relaxetis; cum si forsitan Capellanus memorata Capellæ deliquerit, ut suum pœna teneret auctorem, non locus in Regis præjudicium, sed ille debuerit interdicti. Quod si non omnes &c. tu, frater Episcopo, cum eorum altero &c. Tu denique, frater Episcopo, super te ipso &c. Datum Laterani 1 v. Kal. Februarij, pontificatus nostri anno decimoquinto.

SANCTI IOHANNIS
Angeliensis & sancti Florentij Salernitanensis
Abbatibus Xantonensis & Ardevenensis
diocesum, & magistro Stephano Decano
sancti Hilarij Pictavenfis.

EX litteris venerabilis fratris nostri Pictavenfis Episcopi nos accepisse notatis quod cum ipse Walterum Canonicum Pictavensem ad personatum Ecclesiæ de Airaon tunc vacantis præsentatum ab Abbatisa sanctæ crucis de Pictavi, quæ se in eadem jus patronatus habere dicebat, admittere noluisse, eo quod idem Walterus existens Talamundensis Decanus, Canonicus Engolismensis & Pictavenfis & sanctæ Mariæ Majoris de Pictavi, & pensionibus beneficiatus quamplurimis, aliam habebat Ecclesiam in diocesi Pictavenfi, & Abbatisa præfata infra tempus in Lateranensi Concilio constitutum personam non curaverit idoneam præsentare, ac præsentando indignum, illa vice jus amiserit præsentandi, de prudentum virorum consilio Philippo pauperi Clerico nullum aliud habenti ecclesiasticum beneficium, quem bonæ indolis esse suis litteris describebat & per se ac suos valde utilem Ecclesiæ memorata, ipsius Ecclesiæ contulit personatum. Walterus verò prædictus ad sanctæ Radegundis & sancti Hilarij de Cella Priores & magistrum Stephanum Gaschet Canonicum sanctæ Mariæ majoris de Pictavi nostras litteras super eadem Ecclesia impetravit, quas procuratores Episcopi in modum exceptionis proposuerunt in eorum præsentia non valere, pro eo quod impetrata fuerant tali falsitate suggesta & tali veritate suppressa qua tacita vel expressa impetrari minimè potuissent. Asseruerat enim in sua narratione Walterus, quod dictam Ecclesiam fuerat canonicè affectus, cum non esset institutus per Episcopum, nec etiam præ-

sentatus propter causas prædictas, & quia non erat talis persona cui deberet parochialis Ecclesiæ cura committi, cum non posset ad sacerdotium promoveri. Veritatem quoque dicebant eundem suppressisse W. eò quòd suppresso nomine decanatus, & de beneficiis quibus abundat non habita mentione, super minori beneficio litteras impetravit, & quia si dixisset quòd eidem nequiret Ecclesiæ in persona propria deservire, qui alij quam habet residentiam non exhibet corporalem, à sede apostolica tale non potuisset obtinere mandatum. Præterea in tenore litterarum illarum de illis indulgentiis mentio non fiebat quibus Episcopo concessimus memorato beneficiatos compellere clericos personaliter in suis Ecclesiis deservire, & non compelli ad curam animarum admittere aliquos qui non possint in Ecclesiis continuè residere. Contra iudices siquidem exceptiones ad declinandum eorum iudicium fuere propositæ à procuratoribus Episcopi supradicti. Contra Priorem sanctæ Radegundis videlicet, quòd inimicus Episcopi & persecutor existens, eodem tempore adversus eundem arduam causam super patrimonio suo & feodis habebat, qui mortalem reputabat Episcopum inimicum, sicut in litteris ab eo ad dilectum filium Hug. Archidiaconum Bituricensem transmissis apparet, & ob hoc potissimè quòd quidam de clericis suis ipsius auctoritate denuntiarent ipsum Priorem prioratum & præbendam obtinuisse per simoniacam pravitatem. Magistrum quoque Stephanum Gafchet procuratores Episcopi recusabant, eò quòd in causa quadam ardua & famosa, in qua de furto & perjurio & amissione feodi secundum terræ consuetudinem agebatur, B. avunculo suo præstando patrocium assistebat contra ipsum Episcopum & Ecclesiam Pictavensem: quia cum nondum esset exorcista, in causis Episcopi, qui quasi columna est Ecclesiæ, tam inferior non deberet pro iudice residere, maximè cum indifferenter ad omne munus manus extendens, à laicis vili conductus salario consueverit opponere se contra iustitiam Ecclesiis, viduis, orphanis, & pupillis. Unde timebat Episcopus ne corruptus maneribus à semita iustitiæ devieret: quia si Deum pro modico in miserabilibus personis offendit, pro multo non præteriret Episcopum inoffensum, sui adversarij canonici & amicus specialis existens. Et quia suspecti & inimici iudices esse non debent, cum procuratores prædicti ad

hæc probanda non potuerint à prænominatis iudicibus arbitros obtinere, quos cum instantia postulabant, tam pro Episcopo quam pro dicto Philippo ad sedem apostolicam appellarunt, Episcopum, Clericos suos, dignitatem episcopalem & totum episcopatum, necnon & præscriptam Ecclesiam de Airaon sub nostra protectione ponentes. Unde ipsi iudices post appellationem interpositam & bis à procuratoribus Episcopi, cum citabatur ad iudicium, innovatam, & post mandatum Prioris de Partiniaco veteri & suorum conjudicum delegatorum nostrorum mandantium primis iudicibus ut eidem superfererent negotio quousque per collationem litterarum de iudicium priorum & posteriorum iurisdictione constaret, talem tulerunt sententiam in Episcopum memoratum, quòd nec suspendere posset nec excommunicare subiectos, nec procuraciones exigere ab eisdem, quam posteriores iudices propter causas prædictas multorum usi consilio decreverunt irritam & inanem, & primos iudices, eò quòd processum impediabant ipsorum, & ea quæ attentaverant revocare nolebant, licet ipsi parati essent quæ medio tempore fecerant retractare, excommunicationis sententiæ subjecerunt. Proponebatur etiam contra Priorem sanctæ Radegundis prædictum quòd ipse odij fomite, non zelo iustitiæ, suos induxit conjudices ut in Episcopum ferrent sententiam supradictam, subditis ne impenderent Episcopo reverentiam debitam inhibentes, Ex quo gravis immineret jactura toti dioecesi Pictavensi: quia tyranni, raptores, incendiarij, & alij pestilentes per Pictaviam debacchantes non possent coercitionis debitæ fræno compelli, si restringerentur in tantum iurisdictionis episcopalis habenæ. Fuit etiam propositum coram nobis quòd cum nominatus Episcopus personaliter ad sedem apostolicam accessisset, nobis humiliter supplicavit ut sanctæ Radegundis & sancti Hilarij de Cella Priores & Abbatem Novi monasterij, qui nimia familiaritate conjuncti eum persequerentur injustè, inhiberemus de cetero dari iudices contra ipsum, quod tunc ad preces ipsius Episcopi, sicut ejus nuntius proponebat, in Cancellaria nostra fecimus inhiberi. Unde cum de hoc nulla fieret mentio, dicebat litteras non valere, nec aliquam iurisdictionem habere in ipso Priores superius prænotatos. Propter hæc igitur & alia nuntius Episcopi supplicavit ut ea quæ post appellationem ad nos legitimè interpositam à primis iudi-

cibus fuerant attentata faceremus in irritum revocari. Ex adverso W. litteras Prioris sanctæ Radegundis & conjugum suorum exhibuit, qui dicebant quod dictus Episcopus citatus legitime ab eisdem, licet per procuratorem quasdam exceptiones fori declinatorias opponeret, quas ratione prævia iidem iudices frivolas judicaverunt, laborans tamen contumacia evidenti, noluit propositis respondere; sed post multarum citationum edicta præscriptam Ecclesiam Philippo de Calciata lite pendente conferre præsumpsit, & cum præfati Episcopus & Philippus ad iudicium citarentur, ut tam super principali quam translatione rei litigiosæ in alium fieret quod deberet, Episcopo per se vel responsalem idoneum minime comparente, Philippus die sibi statuta comparuit, & intentione ipsius W. proposita respondit in iure quod per Episcopum Pictavensem auctoritate Lateranensis Concilij fuerat eandem Ecclesiam affectus, & ad ejus instantiam indulto ei termino super collatione illius Ecclesiæ plenius respondendi, nec venit, nec curavit mittere responsalem. Vnde iidem iudices malitiam Episcopi attendentes, qua ipforum jurisdictioni nimis contumaciter illudebat, ut ad standum juri aliqua pœna compellerent quem monitis & expectationibus plurimis & multis edictis peremptoriis inducere non valebant, talem in eum sententiam protulerunt, ut interim nec procuraciones possent exigere à subjectis, nec suspendere, nec excommunicare subjectos; subjectis ejusdem nihilominus inhibentes ne ipsi super iis aliquatenus obedirent, donec ipse plene satisfaceret de præmissis. In Philippum autem pro sua contumacia interdicti sententiam promulgarunt; pro quo cum ad Abbatem de Absia & suos collegas, commensales & ministeriales Episcopi, sub forma sumpti quadam litteræ à nobis super eadem Ecclesia emanassent, primi iudices, quia in secundis litteris de prioribus ac de processu negotij & de Episcopo actoris vel rei nomine mentio non fiebat, & quia per suggestionem falsi fuerant impetrata, cum ipsarum data præcederet diem quo ipse Philippus primò comparuit coram eis, Abbati & collegis suis inhibere prædictis ne in eadem causa procederent donec plena fieret collatio litterarum. Ipsi verò scriptum authenticum exhibere nolentes, in tantam insaniam proruperunt quod sententiam in Episcopum latam de facto, cum de jure non possent, irritam

temerè nuntiantes, in primos iudices excommunicationis sententiam fulminarunt. Vnde cum propter impedimenta hujusmodi primi iudices mandatum nostrum exequi non valerent, generaliter omnes illos qui eos super processu illius causæ impedire præsumerent excommunicationis vinculo subjecerunt, ad generalem synodum nihilominus accedentes, ut præmissis omnibus coram multis jurisperitis expositis, & innocentiam suam ostenderent, & tam Episcopi quam illorum qui pro iudicibus se gerebant malitiam & sententiam quam in Episcopum tulerant publicarent. Verum idem Episcopus, W. de Sablolo Præpositus, Hugo Levini, magistri I. Gabart & Ar. de Mogon. & P. Acelini Canonici Pictavenses & quidam alij sui complices in synodo clamorem & strepitum excitantes, litteras nostras multotiens incipiente lectore, quotiens *Innocentius Episcopus* dicebatur, vocem ejus tantis clamoribus confundebant quod aliorum audientia perturbata, mandatum apostolicum poterat vix audiri; gargonibus & ministerialibus Episcopi, qui cum gladiis & fustibus ad synodum venerant, insultantibus in eosdem, & paratis litteras apostolicas de manibus ipsorum eripere ac in eos manus injicere violentas. Propter quæ iidem iudices Episcopum pontificali officio suspendentes, W. & acclamatores alios excommunicationis vinculo innodarunt. Sed Episcopus, suspensione contempta, ordines solemniter celebravit, & exequi sicut prius officium pontificale præsumit. At Johannes Lavini Canonicus Pictavensis in litteras iudicum præsentatas Capitulo Pictavensi bis expulsi impudenter, ac Marcus Clericus de mandato Hugonis Levini magistrum Stephanum Gasehet unum de iudicibus supradictis, cum non haberent ipsi iudices alium qui auderet litteras præsentare, ab Ecclesia violenter eiciens, postmodum de equo projecit in terram. Ad hæc W. supradictus adjecit quod tempore præsentationis ipsius Episcopus ei vel Abbatissæ nihil opposuit nisi quod in Ecclesia de Araon medietas patronatus spectabat ad ipsum. Dixit etiam quod prænominatus Philippus, cui pendente lite fuit Ecclesia præscripta collata, insufficiens est ad curam animarum habendam, & parentes ejusdem ipsam Ecclesiam & monasterium sanctæ crucis multis injuriis & damnis affligunt. Super aliis autem exceptionibus tam contra ipsum quam contra iudices ab Episcopo per litteras suas oppositas sic respondit, quod licet

licet se minimè iustificare præsumat, nihil tamen ei obviat de canonicis institutis quin valeat ad sacerdotium promoveri, nec in confessione vel administratione decanatus, nec quando diaconatus officio publicè fungebatur in Ecclesia Pictavensi, aliquid objecit eidem Episcopo supradictus. Sed nec indulgentias prælibatas ipsi opponere possent, quibus per abusum faciendo contrarium tacitè renuntiasse videtur, multis Clericis pluribus beneficiis abundantibus in parochialibus Ecclesiis curam animarum committens, licet non deserviant in eisdem, nostris indulgentiis in caris ejus robur amittentibus firmitatis, & in illis rigorem servantibus à quibus aliquid nititur extorquere. Contra Priorem quoque sanctæ Radegundis nullam causam habebat tempore quo prædicta quæstio sub ejus & suorum conjudicum erat examine ventilanda; sed paratus fingere causas, ut se causæ subtraheret, adversus ipsum dixit habiturum se quæstionem, & magistrum Stephanum Gafcher vilem esse personam & inimicum ipsius, cujus patrocinio & consilio contra suum Archiepiscopum usus fuerat paulò antè, à quibus & tertio conjudice procuratores Episcopi minimè appellarunt, nec se promiserunt exceptiones propositas probaturos, & nullam fecerunt de eligendis arbitris mentionem. De suspensione quidem ipsius Episcopi dixit gravem non imminere jacturam, cum ipse non intendat compefcere sed confovere tyrannos, noxios relevans, & opprimens innocentes. Addidit etiam quòd cum Episcopo fuerit ab officio pontificali suspensus, per parochiales Ecclesias Pictavensis urbis sententia publicata, ipse divina celebrare præsumit in animæ suæ dispendium & ecclesiasticæ disciplinæ contemptum. Vnde petebant ut jure Abbatissæ præfatæ, cum in nullo peccasse probetur, illæso servato, prædictam sententiam faceremus usque ad satisfactionem condignam firmiter observari, violatores ipsius & indulgentiarum nostrarum ac alios qui manus in judicem temerarias injecerunt, Abbatem quoque de Absia & complices ejus propter ea quæ in judices præsumpserunt tali poena plecquentes quòd alij per impunitatis fiduciam talia de cetero non attentent. Auditis igitur & intellectis iis & aliis quæ fuere proposita coram nobis, prænominato Waltero propter solam multitudinem beneficiorum quæ noscitur obtinere super ipsa Ecclesia de Araon silentium duximus imponendum; jure monasterij sanctæ crucis prædicti su-

Tom. II.

per representatione alterius, amoto Philippo, qui lite pendente sine presentatione patroni obtinuit eandem Ecclesiam minus justè, illæso servato. Episcopo verò, ut observet in aliis quòd in dicto Waltero voluit observare, interdiximus ne conferat parochialem Ecclesiam alicui ecclesiasticum beneficium obtinenti, nisi illud voluerit resignare; & si vobis constiterit ipsum fuisse præfatis indulgentiis nostris abusum, ipsarum beneficio privetis eundem. Abbatem quoque de Absia, Priorem de Partiniaco veteri, & Cantorem sancti Hilarij Pictavensis, qui sic contra præfatos judices temerè processerunt, ab officio suspendentes quousque per sedem apostolicam misericordiam valeant obtinere, Marcum Clericum, si manus injecit, ut dicitur, in unum de judicibus violentas, & H. Levini, si de mandato ipsius hoc extitit attentatum, excommunicatos publicè nuntietis, & faciatis ipsos ab omnibus actibus evitari donec passo injuriam satisfecerint competenter & cum vestrarum testimonio literarum nostro se conspectui repræsentent. Super strepitu verò & clamore in synodo factis ut nostrarum litterarum lectio & processus impediretur judicum prædictorum, inquisita diligentius veritate, si ex hoc in Episcopo culpam agnoveritis, ipsum à collatione ordinum suspendatis, cum post sententiam judicum prædictorum ob hoc in ipsum prolatam ordines præsumpserit celebrare; ut in quo deliquisse dinoscitur, puniatur. Testes autem qui fuerint nominati &c. Quòd si non omnes &c. duo vestrum &c. Datum Laterani 11. Kal. Novemb. pontificatus nostri anno decimoquinto.

CAPITVLO BEATI MARTINI
Turonensis.

Lim causam quæ inter vos ex parte una & venerabilem fratrem nostrum Archiepiscopum Turonensem super jurisdictione in monasterio Bellimontis ex altera vertebatur ad nos ab examine dilectorum filiorum Abbatis de Eleemosyna Carnotensis diocesis, Aurelianensis Decami, & S. de Bero Canonici Carnotensis, delegatorum nostrorum, per appellationem delatam, S. Cantori & H. majori & O. de Graciaco Archidiaconis Bituricensibus sub certa forma duximus committendam. Interim autem Abbatissa de Bellomonte per suas nobis litteras intimante quòd cum Archiepiscopus supradictus sibi jurisdictionem indebitam in ipso monasterio usur-

Epist. 219.
De immunitate monasterij Bellimontis.

Y Y y